

Naturvernforbundet
i Nordland

Naturvernforbundet i Nordland
v/ leder Tage Vedal
Nordmarksvegen 4
8642 Finneidfjord

Naturvernforbundet i Rana og omegn
v/ styremedlem Dag Johansen
Skogveien 36
8613 Mo i Rana

Mo i Rana 31.03.16

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091
Majorstuen
0301 Oslo

Høringsuttalelse søknad om konsesjon Storhaugen kraftverk i Vevelstad og Brønnøy kommuner

Saksnr. 201208243

Tiltakshaver: Clemens Kraft AS

Søknaden:

Clemens Kraft AS søker NVE om konsesjon til å bygge ut kraftverk med kraftstasjon 150 moh. med utløp i Klavesmarkelva i Brønnøy kommune ca. 950 meter nord for grensen til Lomsdal-Visten nasjonalpark. Kraftverket skal drives av et vannfall på 134 meter i en 800 meter lang tunnel fra Nedresvanvatn på 284 moh. dit en også vil overføre vann fra Storhaugvatnet 287 moh. via en 960 meter lang tunnel. Dette medfører 37000 m³ tunnelmasser fordelt i ett massedeponi like sør for Storhaugvatnet og ett massedeponi mellom to bekker som renner ut i Klavesmarkelva. Det medfører også et visst avvik fra de naturlige vannstandsvariasjonene i Storhaugvatnet samt konstant vannstand på kote 284 i Nedresvanvatnet (dette siste er litt uklart i søknaden, men i allefall vil det bli avvik fra de naturlige vannstandsvariasjonene som er på +/- 2 meter). For å gjennomføre utbyggingen søker Clemens Kraft AS om bygging av et 12 x 10 meter stort kaianlegg i Elvika i Strandbukta på sørsiden av Vistenfjorden samt utbygging en 10 km nåværende traktorvei til permanent skogsbilvei med noe forlengelse fra Elvika til utbyggingsområdet. I selve utbyggingsområdet vil vannføringen i Storhaugelva bli redusert fra normal middelvannføring på 1700 l/s til minstevannføring i sommersesongen på 110 l/s og 60 l/s resten av året, dvs. rundt 5 % av normal vannføring. Svanvasselva vil få redusert vannføringen fra normal middelvannføring 1100 l/s til minstevannføring 70 l/s om sommeren og 40 l/s resten av året, også ca. 5 % av normal vannføring. Det vises for øvrig til tiltakhavers beskrivelse.

Sammendrag:

Naturvernforbundet i Nordland og Naturvernforbundet i Rana og omegn har betydelige innsigelser mot dette prosjektet som vi mener bryter med verneforskriftene i den nærliggende Lomsdal – Visten nasjonalpark og de igangsatte planene for marint verneområde i hele Vistenfjorden. Derfor må konsesjonsøknaden avslås. De enkelte innsigelser er dokumentert og begrunnet i resten av høringsuttalelsen:

1. Et evt. Storhaugen kraftverk vil bryte med verneforskriften for Lomsdal – Visten nasjonalpark § 3, punkt 7.1 som setter forbud mot all forurensning i nasjonalparken og med § 3, punkt 1.1 som setter forbud mot inngrep i landskapet av enhver art. Klavesmarkelva, og Okfjorden i nasjonalparken vil forurenses av tunneldrift og maskindrift under en evt. byggeperiode og fra de to massedeponiene og tilløpstunnelen i årene framover. Klavesmarkelva vil videre få avvik fra naturlig vannføring og endret vanntemperatur vil sette sitt preg både på Klavesmarkelva og indre deler av Okfjorden, spesielt om vinteren.
2. Etablering av kaianlegg på 12 x 10 meter i Elvika i Strandbukta på sørsiden av Vistenfjorden vil være i strid med oppstartmeldingen for Vistenfjorden som marint verneområde og Naturmangfoldlovens § 44 (tiltak ved igangsatt saksbehandling). Et så stort kaianlegg kan ikke karakteriseres som av uten nevneverdig betydning, men utgjøre et omfattende teknisk inngrep i strandsonen og inneholde mange av de tiltak som listes opp i oppstartmeldingen med strenge restriksjoner.
3. Den biologiske og geologiske kunnskapen om prosjektområdet er så utilstrekkelig utredet (bl.a. Sweco AS sin en dags (helikopter)befaring den 25.09.2012) at en forsvarlig konsekvensanalyse av en evt. Storhaugenutbygging for miljøet verken foreligger i konsesjonsøknaden eller kan utføres. Naturmangfoldlovens § 9 (føre-var-prinsippet) må derfor komme til anvendelse.
4. Det foreligger høyst motstridende opplysninger i Clemens Kraft AS sin konsesjonsøknad hvorvidt det er luftlinje- eller jordkabeltilknytning til strømmettet det søkes om. Dette understreker ytterligere at kraftverksøknaden er unøyaktig og lite gjennomarbeidet.
5. Betydningen av Storhaugenområdet for natur- og friluftslivet er betydelig undervurdert i kraftverksøknaden.
6. Storhaugenområdet framstår som et i stor grad urørt naturområde og representerer derfor en truet mangelressurs.
7. Et evt. Storhaugen kraftverk vil være av liten positiv verdi for samfunnet i et overmettet kraftmarked. Vevelstad og Brønnøy kommuner vil sitte igjen med eiendomskatt og ødelagt natur. Allmennheten kommer til å tape nok et stykke villmarkspreget natur. Kraftverket vil i hovedsak gi inntekter til eierne av anlegget.

1. Påstanden i søknaden side 6, kap. 1.4 siste avsnitt: “Det planlagte prosjektet vil ikke berøre nasjonalparken” stemmer ikke med de faktiske forhold:

- a) *Forurensning av Klavesmarkelva og Okfjorden i nasjonalparken* fra tunnelmassedeponiene på tilsammen 27000 m³ (10000 m³ skal brukes til veibygging) og fra bergveggene i selve tunnelene er ikke nevnt i søknaden. Forurensning fra selve anleggsmaskinene, oljesøl etc., kommer i tillegg og er heller ikke nevnt i Clemens Kraft sin søknad.

Et av deponiene, dvs. fra tilløpstunnellen (15000 m³) vil bli lagt mellom to bekker som renner ut i Klavesmarkelva, jfr. side 16 i søknaden. Det er oppsiktsvekkende at det ikke er foretatt undersøkelser og analyser av mulige tungmetaller i berget som tunnelene skal etableres i. Tiltakshaver erkjenner dog at det vil bli forurensning fra tunneldriften, men ikke hvilken og av hvilket omfang, jfr. side 31, 2. avsnitt i kraftverksøknaden der det står, sitat: ”Det er kjent at tunneldrift kan øke mulighetene for forurensning i elvene og i Nedresvanvatnet, som igjen er til skade for biologiske verdier”. Tiltakshaver forelår i samme avsnitt slamavskiller og pH-justerende tiltak for å bøte på dette. Men alt vil ikke kunne fanges opp, jfr. søknaden side 44, sitat: ”Det må søkes Fylkesmannen om tillatelse til utslipp av rensset prosessvann”. I tillegg står det altså ingen ting i kraftverksøknaden om avrenning fra massedeponiene i hvilke er forurensning som ikke vil kunne tas rede på. Det samme gjelder forurensning fra tilløpstunnelen når det evt. kraftanlegget kommer i drift.

Med andre ord så vil det bli forurensning både i anleggstida og etterpå som med nødvendighet vil ende opp i den vernede Klavesmarkelva og Okfjorden. Okfjorden tilhører nasjonalparken nærmest i sin helhet (unntatt helt ytterst mot Velfjorden) og er i dag er helt inngrepsfri og derfor unik i nasjonal sammenheng (bl.a. har NVE av den grunn brukt Okfjorden som referanse ”fullstendig inngrepsfri” i andre kraftutbyggingsaker, f.eks. i konsesjonsaken om Våtvoll kraftverk i Kvæfjord kommune i 2014, se side 21 i NVE sitt vedtak). I henhold til vernebestemmelsene for Lomsdal-Visten nasjonalpark § 3 punkt 7.1 er imidlertid all forurensning i nasjonalparken forbudt. Skulle dessuten Okfjorden få endret sin status som fullstendig inngrepsfri, kan det bare karakteriseres som et nasjonalt tap og dét av hensyn til et småkraftverk i et overmettet kraftmarked!

- b) *Vannføringen i Klavesmarkelva nedenfor kraftverket*, dvs. i Visten-Lomsdal nasjonalpark, er påfallende nok heller ikke omtalt i søknaden. Kraftverket skal i følge denne kjøres på vanntilsiget i nedslagsfeltet. Men den naturlige vannføringen i Klavesmarkelva vil likevel bli endret av en viss oppmagasinering av vann i Nedresvanvatnet samt av følgende forhold

som framgår av søknaden:

I følge søknaden side 8 skal kraftproduksjonen om vinteren (1/10 – 30/4) representere ca. 39% (8,16 GWh) og om sommeren (1/5 – 30/9) ca. 61% (12,57 GWh) av den årlige kraftproduksjonen. Vannføringen i kraftverket vil bli tilsvarende. Men ut fra figur 3 og figur 4 side 11 i søknaden ser en at vintervannføringen i den uregulerte Storhaugelva og den uregulerte Svanvasselva (= vanntilførselen til Klavesmarkelva) på langt nær representerer ca. 40% av den samlede vannføringen. I søylediagrammet i figur 2 på samme side 11 er derimot summen av søylene for middelvannføringen i de to elvene i vintermånedene ca. 40% og i sommermånedene 60%. Men søylediagrammet i figur 2 stemmer ikke med figur 3 og 4. Summen av de (blå) middelvannføringskurvene i figur 3 og 4 for vintermånedene januar til april f.eks. blir ikke i nærheten av søylediagramverdiene i figur 2. Eks.: I følge figur 3 og 4 er middel januarvannføring i Storhaugelva ca. 0,25 m³/s og middel januarvannføring i Svanvasselva ca. 0,20 m³/s, til sammen 0,45 m³/s. Men på søylediagrammet i figur 2 har middelvannføringen i januar for de to elvene til sammen fått verdien 1,6 m³/s.

Lignende forhold er det for de andre vintermånedene hvilket gir indisier på at figur 2 ikke er reell, men laget for å gi inntrykk av at kraftverket skal kjøres i tråd med naturlig vannføring mens det i realiteten (figur 3 og 4) tenkes kjørt med høyere vannføring om vinteren (da strømprisene er høyest) og lavere vannføring om sommeren enn det som er naturlig.

Videre, sitat kap. 3.2 Vanntemperatur, isforhold og lokalklima på side 24 i kraftverksøknaden: “På strekningen fra inntak til utløp vil man etter utbygging i perioder med høy lufttemperatur få noe varmere vann og tilsvarende vil man i perioder med lav lufttemperatur få noe kaldere vann og mer isdannelse.” Dette vil også sette sitt preg på Klavesmarkelva og de indre delene av Okfjorden.

Konklusjon:

Begge disse forhold, avvik fra naturlig vannføring og endret vanntemperatur, vil være ulovlige inngrep i den varig vernede Klavesmarkelva og Okfjorden i Lomsdal-Visten nasjonalpark, jfr. vernebestemmelse § 3 punkt 1.1 i verneforskriften for Lomsdal-Visten nasjonalpark som setter forbud mot inngrep i landskapet av enhver art.

- c) *Eventuell etablering av Storhaugen kraftverk vil føre til betydelig reduksjon av villmarksområder INON sone 1 og 2 også i selve nasjonalparken all den tid selve kraftstasjonen blir liggende 950 m fra nasjonalparkgrensen, jfr. side 34 og 35 i kraftverksøknaden og kartet på side 8 i Sweco AS sin biologiske mangfoldrapport.*

d) *Et ca. 1 km bredt og 0,3 km dypt område i nordre deler av nasjonalparken i Klavesmarka vil i følge Sweco sin biologiske konsekvensrapport side 8 bli påvirket i faunaen pga. støy o.l.*

Punkt 1 a) – d) viser at et evt. Storhaugen kraftverk vil berøre Lomsdal-Visten nasjonalpark og punkt a) og b) i den grad at også vernebestemmelsene § 3 punkt 7.1 og punkt 1.1 vil bli brutt. Etablering av Storhaugen kraftverk vil derfor være ulovlig.

2. Etablering av kaianlegg på 12 x 10 meter i Elvika i Strandbukta på sørsiden av Vistenfjorden vil være i strid med oppstartmeldingen for Vistenfjorden som marint verneområde og Naturmangfoldlovens § 44 (tiltak ved igangsatt saksbehandling):

På side 15 i søknaden fra Clemens Kraft AS står det i nest siste avsnitt, sitat: ”I kostnadsoverslaget i Tabell 2-7 og i de tekniske planene er det forutsatt at det bygges et kaianlegg med størrelse 12 m x 10 m (Lmax x Bmax) på vestsiden i Elvika. Dette kaianlegget vil forbinde eksisterende traktorvei med sjøtransport. Det er forutsatt at elektromekanisk utstyr blir fraktet sjøveien og deretter langs den oppgraderte traktorveien (atkomstveien) til østsiden av Klavesmarkelva.”

Imidlertid er hele Vistenfjorden nå foreslått som marint verneområde i regi av Miljødirektoratet og Fylkesmannen i Nordland, se:

www.miljodirektoratet.no/no/Tema/Verneomrader/Marin-verneplan/Omradebeskrivelser/Vistenfjorden/

I oppstartmeldingen for marint verneområde i Vistenfjorden side 4 står det, sitat: ”Et vernevedtak i Vistenfjorden vil føre til forholdsvis strenge restriksjoner for tekniske inngrep i hele området....Det legges opp til strenge restriksjoner på tiltak som utfylling, byggevirksomhet, mudring, deponering av masse, undervannsprengning, kabellegging, utslipp av ballastvann, omrøring av vannmasser, utnyttelse av mineralske ressurser og installasjoner for energiutnytting.”

I en situasjon der verneforslag er påtenkt og kunngjort gjelder Naturmangfoldlovens § 44 (tiltak ved igangsatt saksbehandling) der det står i 1. ledd, sitat: ”Når det er foretatt kunngjøring etter § 42 (kunngjøring av påtenkt verneforslag) kan et forvaltningorgan uten videre avslå søknad om tillatelse mv. til et tiltak i et område som inngår i verneforslaget. Tillatelse kan bare gis dersom tiltaket er uten nevneverdig betydning for forslaget”. *Et stort kaianlegg i Elvika på sørsiden av Vistenfjorden på 12 x 10 meter kan på ingen måte karakteriseres som av uten nevneverdig betydning, men vil utgjøre et omfattende teknisk*

inngrep i strandsonen og inneholde mange av de tiltak som listes opp i oppstartmeldingen med strenge restriksjoner.

Naturvernforbundet mener derfor at det omsøkte kaianlegget i Elvika i Vistenfjorden i forbindelse med evt. utbygging av Storhaugen kraftverk vil være i strid med oppstartmeldingen for marint verneområde i Vistenfjorden og Naturmangfoldlovens § 44 og bryte med intensjonene i begge. Dersom det blir gitt tillatelse til kaianlegget, ville dette også skape presedens for andre og dermed undergrave arbeidet for marint verneområde i Vistenfjorden.

3. Mangelfull utredning av de biologiske konsekvensene ved en evt. Storhaugenutbygging tilsier at Naturmangfoldlovens § 9 (føre-var-prinsippet) må komme til anvendelse:

a) Interessefellesskap mellom tiltakshaver og konsekvensutreder:

Det var det private firmaet Sweco Norge AS som fikk i oppdrag av Clemens Kraft AS å gjøre en vurdering av miljøkonsekvensene ved en evt. Storhaugenutbygging. I utgangspunktet kan mye sies om det generelle forhold at tiltakshaver selv engasjerer og finansierer private firma til å gjøre konsekvensutredningen for seg. Sweco AS opplyser på side 1 i sin rapport at de har hatt over 100 oppdrag for ulike kraftverksøknader. Det ligger i sakens natur at for å overleve og stadig få nye oppdrag fra private kraftutbyggere så vil Sweco (og andre private miljøutredere) i alle fall ikke gjøre seg vanskelig for utbyggingssøkerne. Naturvernforbundet vil av den grunn sette spørsmålstegn ved om ikke miljøkonsekvenser derved enten lett kan bli forsøkt bagatellisert eller ikke gått nøye etter i sømmene. Et eksempel på dette finner vi på side 5 i Sweco sin rapport der det står, sitat: ”Storhaugvatnet skal ikke reguleres,...” Men tiltakshaver Clemens Kraft AS er ærlig på dette punktet og skriver på side 12 i sin søknad, sitat: ”Siden terrengformasjonene ved utløpene er nokså brede forventes de naturlige vannstandsvariasjonene i Storhaugvatnet å bli lite, men dog noe påvirket av de planlagte overføringsanleggene”. Naturvernforbundet må på denne bakgrunn forholde seg skeptisk til etterrettligheten i Swecos miljørapport.

For å sikre uhildet saksbehandling og unngå tvil om sannhetsgehalten i konsekvensutredninger går Naturvernforbundet inn for at denne praksisen i kraftverksøknader opphører. Den bør erstattes av at en uegennyttig offentlig instans med miljø- og biologisk kompetanse gjennomfører konsekvensutredningene, for eksempel universitet eller Statens Naturoppsyn.

b) Feltregistreringen ble gjort til fots og med helikopter (!) én - 1 - dag, den 25. september 2012 hvilket i tillegg er et svært lite representativt tidspunkt både for dyreliv og flora.

Sweco AS innrømmer på side 10 i sin rapport at de kun hadde en dags befaring og at 25/9 er et seint tidspunkt for å registrere både dyr og planter. De aller fleste plantene har avblomstret og fuglesang og synlig hekkeaktivitet er mer eller mindre borte. I tillegg skriver Sweco AS at noe av befaringen forgikk med helikopter (!). Med respekt å melde anser Naturvernforbundet dette for å være useriøst. Vi må spørre oss selv om meningen var å skremme bort det som måtte være av fugler og pattedyr i området?

Storhaugen-/Svanvatnområdet er også lite undersøkt fra tidligere. Dette innrømmes i Swecos rapport side 11, kap. 3.4. Kunnskapsstatus, sitat: ”I hovedsak innbefatter disse dokumentene vurderinger av et større område, eller andre lokaliteter enn prosjektområdet. Det finnes likevel enkelte vurderinger av området.” Videre skriver Clemens Kraft selv i sin søknad på side 32 om de mangelfulle kunnskapene om karstformer og grotter med tilhørende dyrerester, kalkutfellinger og morfologi i området for veien og omsøkt kraftstasjonsområde, sitat: ”Ekspertisen innen dette fagfeltet mener at området er ufullstendig kjent og nye befaringer i området er nødvendig (Stein Erik Lauritzen, pers. medd.).”

Ut fra foreliggende kunnskapsstatus og Sweco AS sin faglig delvis useriøse en dags (helikopter)befaring den 25/9-12 er det ikke mulig å feste lit til konklusjonene i Sweco-rapporten om ”middels verdi for rødlistearter” (side 15), ”liten verdi for verdifulle naturtyper” (side 18), ”middels verdi for karplanter, moser og lav” (side 19), ”liten til middels verdi for fugl og pattedyr” (side 21), ”middels verdi for akvatisk miljø (fisk og bunndyr, vår tilføyelse)” (side 24) eller ”middels verdi terrestrisk miljø (bekkekløft, vår tilføyelse)” (side 24).

Ett eksempel på det svake faktagrunnlaget Sweco AS trekker sine konklusjoner på, gjelder fugl og pattedyr. De gjorde ingen fugleregistreringer den 25/9-12 og bare antar at, sitat side 21: ”...området...forventes å inneha et normalt artsinventar for regionen.” og nevner orrfugl, rype (nå rødlistet, vår anmerkning), kongeørn og fjellvåk samt storlom (NT) og deretter, sitat: ”det kjennes ikke til brukte hekke-lokaliteter for disse”. Norge ratifiserte Bern-konvensjonen i 1986. Denne forplikter Norge til å totalfredde de truede dyreartene som står på denne listen, bl.a. fossekallen, og deres levesteder. Fossekallen er en fugleart som typisk hekker i mindre vassdrag med sprutfosser hvilket både Storhaugelva, Svanvasselva og Klavesmarkelva har flere av i dag (Klavesmarkelva ovenfor kraftstasjon vil også bli påvirket og få redusert vannføringen med rundt 95 % etter en evt. utbygging). Om fossekallen skriver Sweco i sin rapport på side 21, sitat: ”Det er en rekke registreringer av fossekall i regionen, og det forventes at den også bruker Klavesmarkelva. Det er flere passende hekkeplasser i området”. Manglende faktagrunnlag gjelder også for pattedyrforekomsten i utbyggingsområdet. De

rødlistede jerv (EN), gaupe (EN) og oter (VU) regnes opp som observerte eller sannsynlige i/nær prosjektområdet, men man vet ikke hvor viktig lokaliteten er for dem. På dette tynne grunnlaget trekker så Sweco AS sin konklusjon ”liten til middels verdi for fugl og pattedyr”.

Neste eksempel er vegetasjonen. Det meste var jo avblomstret og vanskelig å oppdage i slutten av september. Videre unnlot Sweco sin representant under befaringen å gå inn i en bekkekløft på ca. 220 meters lengde i nedre del av Storhaugelva med fossesprøyt øverst og med åpent preg med god ventilasjon og solinnstråling lenger ned. Det er kjent at fossesprøyt- og bekkekløftmiljø er generelt sårbare for vannstandreduksjoner og artsmangfoldet er i stor grad avhengig av høy vannføring, spesielt i vekstsesongen, men artssammensetningen i bekkekløften er på denne måten ukjent. Utfra artsbildet ved elvekanten fant imidlertid undersøker ut at, sitat side 16: ”....det er potensial for mer næringskrevende arter som ikke er så fremtredende så sent i vekstsesongen.” På side 19 kommer Sweco AS inn på behovet for tilleggsundersøkelser av vegetasjonen, sitat: ”Ved å gjennomføre en tilleggsbefaring på et mer gunstig tidspunkt kunne en få bedre oversikt over vegetasjonsbildet og da også potensialet og evt. artsregistreringer av rødlistede arter.” Dette har ikke skjedd selv om det har gått tre - 3 – år fra den 25.09.2012 til Clemens Kraft sendte sin søknad til NVE den 14.12.2015. Likevel trekker Sweco følgende konklusjon på samme side 19, sitat: ”Prosjektets influensområde har liten til middels verdi for karplanter, moser og lav.”

Naturvernforbundet mener på dette grunnlag at den biologiske og geologiske kunnskapen om prosjektområdet er så utilstrekkelig utredet at en forsvarlig konsekvensanalyse av en evt. Storhaugenutbygging for miljøet verken foreligger i konsesjonsøknaden eller kan utføres på det nåværende tidspunkt. Naturmangfoldlovens § 9 (føre-var-prinsippet) må derfor komme til anvendelse. Dette er i seg selv grunn til at søknaden om Storhaugen kraftverk må avslås.

4. Motstridende opplysninger om det søkes om luftlinje eller jordkabel fra kraftstasjonen understreker ytterligere at søknaden er unøyaktig og lite gjennomarbeidet:

Utfra Clemens Kraft AS sin søknad om bygging av Storhaugen kraftverk er det ikke mulig å bli klok på om de søker å knytte kraftstasjonen til HelgelandsKraft sin 132 kV-linje med en 900 meter lang 22 kV luftlinje eller en jordkabel. En 22 kV luftlinje vil utgjøre en dødelig kollisjonsfare for fugl i området. Nærheten til Lomsdal-Visten nasjonalpark tilsier at også fugl som i hovedsak har tilholdssted i nasjonalparken vil bli rammet av en evt. slik luftlinje.

Følgende steder i kraftverksøknaden står det at det søkes om luftlinje: I sammendraget side 3, på side 18, side 29, side 44 samt på side 2, 8 og 30 i Sweco AS sin rapport.

Men på følgende steder i søknaden er det derimot en jordkabel (240 mm diameter TSFL jordkabel nedgravd i en ca. 50 cm dyp grøft, jfr. side 17) det søkes om: På side 17, side 41 og side 49.

Naturvernforbundet vil uttale at denne uklarheten vedr. tilknytningen til strømmettet vitner ytterligere om at konsesjonsøknaden for Storhaugen kraftverk er unøyaktig og lite gjennomarbeidet.

5. Betydningen av Storhaugenområdet for natur- og friluftslivet er betydelig undervurdert i kraftverksøknaden:

Naturvernforbundet slutter seg til Clemens Kraft sin oppsummerende beskrivelse av landskapet i Storhaugenområdet på side 33 i konsesjonsøknaden, sitat: "Landskapet i prosjektområdet er av god kvalitet og typisk for regionen. En nyetablert skogsvei bryter med landskapet. Ellers fremstår området som urørt. Storhaugfossen har betydelig inntryksstyrke". Men det tiltakshaver skriver om friluftslivsinteressene i området på side 39 stemmer ikke, sitat: "Prosjektområdet ligger avsides til i forhold til de største bruksområdene for friluftsliv i regionen og brukes bare i mindre grad. Det er store brukerinteresser knyttet til Lomsdal-Visten nasjonalpark og friluftslivet i regionen kanaliseres i stor grad dit." Det er riktig at de store brukerinteressene er knyttet til Lomsdal-Visten nasjonalpark. Men for å komme til Klavesmarka i nasjonalparken nordfra er Storhaugenområdet en naturlig innfallsport. Den delen av det omsøkte området som ligger i Brønnøy kommune, er vedtatt som LNFC-område i kommunens arealplan og denne motbeviser tiltakshavers nedvurdering av friluftslivet i området. Vi siterer fra Brønnøy kommunes planbestemmelse, gjengitt på side 19 i konsesjonsøknaden: *"Landbruk-, natur- og friluftslivsinteresser er så viktig i disse områdene at det ikke vil bli tillatt oppført nye bygninger og innretninger (herunder flytebrygger) som ikke har tilknytning til stedbunden næring."* Videre kan det opplyses at turistforeningen i Brønnøy arrangerer fellesturer fra nasjonalparken og vestover over Storhaugenområdet til Andalsvågen, alternativt motsatt vei. En slik tur skal bl.a. arrangeres i sommer. Det er videre ikke uvanlig at fjellvandrere og hyttefolk i Vistenområdet tar turen til Storhaugvatnet og Nedresvanvatnet for å fiske eller jakte. **Ferdselen i Storhaugenområdet er dermed knyttet til og en del av bruken av nasjonalparken og kan ikke vurderes isolert fra denne. Friluftslivsinteressene er med andre ord betydelige.**

Naturvernforbundet vil understreke det som står under konsekvensvurdering for friluftslivet i konsesjonsøknaden på side 40, sitat: "For brukere som ferdes i prosjektområdet vil inngrep ved inntakene og kraftstasjonen, massedeponi, nye veier, nettilknytning samt redusert vannføring bli forstyrrende elementer i landskapet, og dermed reduseres opplevelsesverdien

av området...Dagens preg av urørthet vil også reduseres generelt.” Vi vil tilføye: Det er ikke bare det at opplevelsesverdien reduseres. **For friluftsfolk vil spesielt kraftverk med oppdemte vann og unaturlig/reduisert vannføring i elver gjøre et naturområde direkte utiltalende. Dette blir lett områder en vil unngå og dermed tapt som friluftslivområde.**

6. Hvordan skal Norge kunne bevare gjenværende villmarkspregede områder hvis både urørthet og ikke-urørthet er god grunn for utbygging?

Naturvernforbundet stiller seg undrende til tiltakshavers motstridende argumentasjon på hvordan på den ene siden urørthet, på den andre siden ikke-urørthet i Storhaugenområdet skal begrunne kraftutbygging. På side 43 i konsesjonsøknaden skriver Clemens Kraft, sitat: ”Med tanke på samlet belastning medfører dette (nærheten til Lomsdal-Visten nasjonalpark, vår tilføyelse) økt toleranse for inngrep i de ikke-vernede vassdragene i regionen”. Med andre ord: Urørthet brukes som argument for utbygging. På den andre siden kan en lese på side 35, sitat: ”Ettersom det er en eksisterende vei inn til kraftstasjonen, samt at en kraftlinje er under oppføring like sør for prosjektområdet, vil påvirkningen av Storhaugen kraftverk bli betraktelig redusert”. Her brukes ikke-urørthet som argument for et mye større og verre inngrep, nemlig vannkraftutbygging. I en slik logikk der både urørthet og ikke-urørthet kan være god grunn for utbygging, vil naturen alltid tape.

Sett i lys av at det i Norge nå pr. 01.07.2015 er igjen ca. 11,6 % villmarkspregede områder og at f.eks. 900 km² inngrepsfri natur gikk tapt i perioden 2008 – 2012 hvis viktigste årsak var energiproduksjon og veibygging (kilde: Miljødirektoratet), så er Storhaugenområdet representativ for en truet mangelressurs i Norge, dvs. ”et område som framstår som urørt” for å bruke tiltakshavers ordvalg øverst på side 33. Dette er nok en grunn til at konsesjonsøknaden for Storhaugen kraftverk må avslås.

7. Et evt. Storhaugen kraftverk vil være av liten positiv verdi for samfunnet i et overmettet kraftmarked:

Det er godt kjent at Norge er en netto eksportør av kraft, i hovedsak vannkraft. Nordland har et kraftoverskudd på rundt 40 % med begrenset kapasitet i overføringslinjene. Kraftsituasjonen i dag tilsier at det ikke er noen hastesak å bygge ut mer vannkraft. I konsesjonsøknaden har Clemens Kraft anført som et argument at, sitat side 18: “Tiltaket vil bidra til å løse statens mål om produksjon av fornybar energi *og til å redusere energiunderskuddet i Vevelstad kommune* (vår utheving).” Oss bekjent er Norge ett rike og krafta fordeles etter behov, også til f.eks. øysamfunn eller bykommuner som Oslo, uten krav

om at hver enkelt kommune skal produsere sin egen kraft. Eller motsatt: hvis en kommune produserer mer kraft enn den bruker så skulle den liksom få slippe å bygge ut mer. Sånn fungerer det ikke. Rana kommune i Nordland f.eks. har på ingen måte fått noe mindre påtrykk for ny vannkraftutbygging selv om kommunen er storeksportør av kraft. Så argumentet om “energiunderskuddet i Vevelstad kommune” oppfatter vi som et rent påskudd for ny inntjening til Clemens Kraft AS.

Naturvernforbundet vil oppfordre til å prioritere tiltak som energieffektivisering og oppgradering av eksisterende kraftverk heller enn å subsidiere nye kostbare vannkraftverk med såkalte ”Grønne sertifikater”. Storhaugen kraftverk har en stipulert utbyggingspris på hele 5,04 Kr/kWh (jfr. side 8 i søknaden). For øvrig viser vi til rapporten ”Krafttak for riktig kraftbruk” utgitt av Naturvernforbundet, NITO og Norsk Industri.

Øvre del av prosjektområdet ligger i Vevelstad kommune, nedre del i Brønnøy kommune. For begge kommuners vedkommende er prosjektområdet i sin helhet avsatt til LNF 1 i kommuneplanens arealplan, dvs., sitat side 19: *“Innenfor LNF 1 området vil det bare bli gitt tillatelse til bygge og anleggsvirksomhet som har direkte tilknytning til landbruk og eksisterende stedbunden næring”, jfr. Plan- og bygningslovens § 20-4, nr. 2*. Områdene i Brønnøy kommune er i tillegg avsatt til LNFC-område der følgende relevante planbestemmelse er gjeldende, sitat side 19: *“Landbruk-, natur- og friluftsinnteresser er så viktig i disse områdene at det ikke vil bli tillatt oppført nye bygninger og innretninger (herunder flytebrygger) som ikke har tilknytning til stedbunden næring.”* Ved i det hele tatt å sende inn konsesjonsøknaden på Storhaugen kraftverk viser tiltakshaverne Clemens Kraft AS manglende respekt for kommunenes planverk for områdene og Plan- og bygningslovens § 20-4, nr. 2.

Vevelstad og Brønnøy kommune vil videre kun få eiendomsskatt av anlegget (og ødelagt natur), ikke naturressursskatt eller grunnrenteskatt dersom konsesjon blir gitt fordi et evt. Storhaugen kraftverk er for lite til det å utløse dette. **Naturvernforbundet kan derfor slutte seg til Clemens Kraft AS sin konklusjon på side 40 vedr. evt. samfunnsmessige virkninger av Storhaugenprosjektet, sitat: “Tiltaket forventes å gi liten positiv konsekvens for samfunnet”.** Det vil i hovedsak vil gi inntekter til eierne av kraftanlegget.

Utfra våre innsigelser 1. - 7. ber Naturvernforbundet herved om at konsesjonsøknaden for Storhaugen kraftverk avslås.

Tage Vedal
leder Naturvernforbundet i Nordland

Dag Johansen
for styret i Naturvernforbundet i Rana og omegn

